Zpravodaj pěstitelů lilií
SZO ČZS MARTAGON

martagon
www.martagon.cz

4 2016

'Conca d'Or' (foto Václav Poslední)

LILIÁŘ

Příjemné prožití svátků vánočních,
mnoho štěstí, pevné zdraví, hodně lásky a radosti,
spoustu osobních i pracovních úspěchů
a samozřejmě pěkné lilie v novém roce 2017

přeje

výbor MARTAGONU

Kresba: Jitka Křivancová – členka MARTAGONU, Strakonice

Liliář – informativní zpravodaj pěstitelů lilií Specializované základní organizace Českého zahrádkářského svazu MARTAGON Praha – číslo 4/2016 (pořadové č. 201), ročník 50, v současnosti vychází 4x ročně. Příspěvky k otištění zasílejte redaktorovi zpravodaje Jiřímu **Kovářovi**.
Tisk a distribuci Liliáře zajišťuje členka MARTAGONU Ing. Eva Svobodová, Stehlíkova 476/34, 165 02 Praha 6. E-mail: svobodova@tc.cz.

OT-hybrid 'Conca d'Or' (CONCA DE OR) na titulní straně je jedenáctou lilií v pořadí, která postoupila do tzv. Síně slávy (synonym. Dvorana slávy) NALS.

Za obsahovou a věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři.

SZO ČZS MARTAGON řídí osmičlenný výbor, který pracuje ve složení:
Předseda: **Vratislav Novák**, Hrdinova 275, 196 00 Praha 9 – Čakovice, mobil 605 291 261, e-mail: vr.novak@martagon.cz.
Členové výboru: **Jindra Halašová** – hospodářka, pokladní, e-mail: jihalasova@seznam.cz. **Jiří Hloušek** – jednatel, e-mail: hlojir@centrum.cz, telefon 604 128 938. **Jiří Kovář**, Na Vyhlídce 624, 387 01 Volyně, redaktor Liliáře, e-mail: kovar.lilie@seznam.cz. **Pavel Petrlík,** Vernéřov 205, 352 01 Aš – burza semen lilií, e-mail: petrlikpavel205@seznam.cz. **Božena Reisová** – členka výboru, e-mail: reisova@seznam.cz. **RNDr. Tomáš Sehnoutka** – zapisovatel, telefon 774 320 704, e-mail: tomas@sehnoutkovi.cz. **Ing. Jiří Svoboda, Ph.D.**, Kováry 67, 273 28 Zákolany – místopředseda, matrikář, telefon 774 988 906, e-mail: jiri.svo@vurv.cz.

Internetové stránky www.martagon.cz připravuje: Ing. Václav Vinčálek, (e-mail: vaclav.vincalek@martagon.cz nebo martagon@martagon.cz).
Revizní komise: Ing. Věra Ječná, Mgr. Jana Mašková, Mgr. Věra Semeráková.

Vážení přátelé,

opět je tu konec roku, a tak využijme posledního příznivějšího počasí k práci na zahrádce.

Jinak máme za sebou úspěšnou podzimní schůzi, která se konala dne 29. října t. r. a kde mnozí přítomní získali krásné lilie pro podzimní výsadbu. Za MARTAGON děkuji příteli Pavlu Nejedlovi za bohaté zpestření nabídky ve výběru cibulí lilií, což vedlo ke spokojenosti účastníků. Podrobnější zpráva z této akce bude později připravena k otištění v Liliáři.

Upozorňuji na článek př. Jiřího Kováře k 50. výročí MARTAGONU, který vyšel v letošním listopadovém čísle Zahrádkáře. Domníváme se, že jsme se v průběhu roku dostatečně o našich letošních klubových výročích zmínili.

Tradiční kalendářík organizace MARTAGON na rok 2017 vydaný ČZS začal být vydáván už účastníkům minulé podzimní schůze, další budou k dispozici na příštích členských schůzích, kde si je mohou zájemci vyžádat. Na shledání při našich dalších akcích se těší.

Vratislav Novák

Pozvánka na výroční členskou schůzi

Upozorňujeme na změnu termínu konání výroční zimní členské schůze. Ze zavedeného lednového termínu je termín tentokrát výjimečně posunut na

sobotu 18. února 2017 od 9 hodin.

Místo konání: Krajinova posluchárna, 2. patro Přírodovědecké fakulty UK, Benátská ulice č. 2, Praha 2, vchod do budovy je z Benátské ulice hned za skleníky botanické zahrady.
Doprava: metrem trasy B, stanice Karlovo náměstí, východy z metra jsou označeny buď Vyšehradská ulice nebo Karlovo náměstí, dále je to pěšky asi 5 minut směr Nusle, nebo je možno hned po výstupu z metra využít tramvají č. 18 nebo č. 24 do stanice Botanická zahrada – Na Slupi (je to jen jedna stanice jízdy).
Program:

- Úvod a zahájení, spolkové záležitosti.
- Zpráva o činnosti MARTAGONU za rok 2016.
- Zpráva finanční a plán rozpočtu na rok 2017.
- Zpráva o stavu členské základny.
- PŘESTÁVKA – k odběru bude připravena Rukovět zahrádkáře, dále namnožené návody na pěstování lilií od různých autorů a odběr přebytků různého zajímavého materiálu od našich členů.
- Ukázka snímků z fotografické soutěže za rok 2016 a její vyhodnocení s předáním cen.
- Vyhodnocení ankety o nejoblíbenější lilie za rok 2016 a losování cen za dodané anketní lístky.
- Promítání s komentářem na téma zajímavosti o množení lilií.
- Diskuze a závěr.

Odpoledne pokračuje setkání liliářů v nedaleké restauraci V Podskalí.

Poznámka – do kalendáře si s předstihem poznamenejte termín jarní členské schůze, která se bude konat 25. 3. 2017 – pozvánka s programem vyjde v Liliáři č. 1/2017.

Vratislav Novák

Další informace z naší organizace

Výzva pro zásilkovou burzu semen lilií 2017

Vyzývám přátele liliáře, kteří mají dostatek semen lilií (popř. dalších zajímavých květin) z letošních křížení, aby své přebytky nabídli do klubové burzy semen v roce 2017. Semena mohou zaslat poštou na mou adresu, popř. mi je po domluvě předat na výroční členské schůzi začátkem roku 2017. Příjem

semen do burzy bude ukončen k 31. lednu příštího roku, aby nabídka mohla být vytištěna v Liliáři č. 1/2017. Má poštovní adresa: **Pavel Petrlík**, Vernéřov 205, 352 01 Aš. E-mail: petrlikpavel205@seznam.cz *Pavel Petrlík*

Informace k anketě o nejoblíbenější lilie za rok 2016

Ankety se může zúčastnit každý, kdo má zájem vybrat osm lilií podle následujícího seznamu. Pravidla pro účast zůstávají stejná, je to jednoduché. Podle seznamu doplníte názvy lilií a pošlete na adresu předsedy Vratislava Nováka v termínu **nejpozději do 31. ledna 2017.**

1. Asijský hybrid. 2. LA-hybrid. 3. Čínský hybrid. 4. OT-hybrid. 5. Martagon hybrid. 6. Orientální hybrid. 7. Botanická lilie. 8. Nejlepší lilie vyšlechtěná v České republice.

Na výroční členské schůzi pak dle dodaných seznamů vylosujeme 10 výherců, kteří hned obdrží hodnotné ceny. Většinou si své favority dobře pamatujeme z výstav nebo zahrady – pak už zbývá jenom troška štěstí při losování a cena může být vaše. *Vratislav Novák*

Spolupráce členů MARTAGONU a členů DAGLY

Naši jiřinkáři přátelé Emil Kassl a Vladimír Nedeliak, kteří jsou dlouholetí členové SZO ČZS DAGLA a kteří nedávno vstoupili k nám do MARTAGONU, mají bohatou výstavní činnost. Letos se počátkem září uskutečnila v Praze – Letňanech již 11. výstava jiřinek v řadě, což je velmi pěkný úspěch, k němuž našim jiřinkářům blahopřejeme. Také náš pamětník a dlouholetý člen MARTAGONU Karel Utratil zde každoročně jiřinky vystavuje. Pokud je to možné, tak něco málo přidává i Vr. Novák, který zde dokonce v roce 2015 s jiřinkáři vystavoval lilie.

MARTAGON jiřinky pravidelně a každoročně vystavuje na výstavách ve Volyni, což je známo ze zpráv v Liliáři. Dík patří výše jmenovaným členům, ale rád bych ještě vzpomenul na krásné exponáty jiřinek od přítele Sváti Masopusta ze Lnář, který nám svého času při výstavách velmi pomáhal. Mezi DAGLOU a MARTAGONEM je dobrá spolupráce. Hodně práce pro obě organizace vykonává přítel Tomáš Sehnoutka a další členové.

Vratislav Novák

Jiri Kolar – nový člen MARTAGONU

Pan Jiří Kolář (Jiri Kolar) je původem Čech, který žije ve Švédsku. Občas k nám přicestuje nebo napíše. V jednom dopise mi psal: „Mám pro vás připraveny semínka *Lilium martagon* z lokality u nás“. V Liliáři č. 4 /2015 jsme o kontaktu s panem Kolarem už psali a po domluvě jsem se s ním sešel a semínka převzal. Sice nebylo mnoho času na delší rozhovor, ale pan Kolar od nás dostal nějaké lilie za reciprocitu a pomoc při sběru vzácných semínek.

Při té příležitosti vyjádřil přání stát se členem MARTAGONU a hned zaplatil členství zpětně za rok 2016. Přihlášku má také podanou a už zbývá jen malá „formalita“ – odsouhlasení a přijetí nového člena, jak to vždy a u všech

nových členů dělá výbor na svých schůzích. Pro nás je to dobrá a milá zpráva. V letošním roce jsme získali opět do našich řad nové členy, jistě proto, že lilie jsou opravdu pěkné květiny a výhody plynoucí z členství v ČZS při SZO MARTAGON určitě nejsou zanedbatelné. Přivítání nových členů připraví matrikář a bude jako vždy uveřejněno v Liliáři. *Vratislav Novák*

Ach, jo, bejvávalo!

Blahoslav Vajgent

Články v nedávných číslech klubových časopisů Liliář a Liliářské zprávy ve mně vzbudily nostalgické vzpomínky na moje liliářské začátky. Začnu vzpomínkou na léta 1951 a 1952, kdy jsem pracoval ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby, nyní je to Česká akademie zemědělských věd. Do ústavu jsem dojížděl tramvají z Liboce. Cesta vedla přes obec Dědina (Na Dědině – Praha 6). A právě tady jsem poprvé spatřil jiné lilie nežli ty bílé. Byly to oranžově kvetoucí trsy *L. umbelatum*, tzv. selské lilie, a hned po jejich spatření mne to chytlo. Začal jsem shánět časopisy s liliářskou tematikou, půjčoval si v zemědělské knihovně naši i cizí literaturu a získával první kontakty se zahraničními pěstiteli po celém světě.

Součástí mé práce byla i poradenská činnost pro výrobní podniky, což bylo spojeno s cestami po celé republice. V té době před 40–45 lety jsem měl možnost si při této práci „odskočit“ na liliové lokality. Vzpomínám na první setkání s lilií *bulbiferum*, kterou jsem našel na louce nad městem Trutnov. Je to lilie málo kvetoucí, nemívá moc květů, zato nasazuje dost malých „zálistových“ cibulek světle zelené barvy velikosti hrášku. Bohužel jsem později zjistil, že po přeorání pozemku tam byl s touto lilií konec!

S druhou domácí lilií martagon to bylo podobné. Lokalitu v Chráněné krajinné oblasti Český kras (Karlštejn) zlikvidovaly ziskuchtivé baby s nůší a motyčkou, přesto se tam nějaká ta martagonka tu a tam ještě najde.

Při dobrovolné letní brigádě v obci Tři Sekery v bývalých Sudetech jsem narazil na pravou lilii *croceum* var. *bulbiferum*, která měla úctyhodnou výšku asi jeden a půl metru s množstvím listových cibulek hnědozelené barvy, které vypadaly jako malé lískové oříšky. Tahle lilie rostla u opuštěného německého stavení – asi dar německého vojáka za války.

Od přítele Vladimíra Konvičky, zakladatele brněnské skupiny liliářů, jsem dostal typ na výskyt martagonů na Slovensku. Prý se hojně vyskytují v Donovalech, kde jich prý hodně našel. Je to jihozápadně od lázní Korytnička nad lyžařským vlekem hotelu Sport. Při služební cestě do Banské Bystrice jsem si tam „odskočil“ a pátral. Žel bez úspěchu, martagony jsem tam žádné nenašel, ale nalevo od hotelu na veliké louce kvetlo plno malých i větších lodyh *Lilium bulbiferum*. Většinou měly jeden nebo dva květy, některé nekvetly. Bylo to koncem července ještě před tamní senosečí. Protože je to i v létě dosti opuštěný kraj, domnívám se, že zde lilie ještě budou.

Při túře od Liptovského Mikuláše na Chopok v Nízkých Tatrách jsem narazil na spousty „zakrnělých“ martagonů se sporadickým kvetením. Rostly kolem pěšiny vlevo od hlavní cesty už poblíž Chopoku. Ty nízké pod vysokými stromy nekvetly, některé rostly i v pěšině. Při jiné příležitosti jsem se dostal až pod hrad Muráň na Muráňské planině a tady jsem žasnul. V okolí vegetovalo plno vysokých martagonů, některé až v mé výšce. Myslím, že tenkrát tyhle lokality od Donoval k Chopoku až po Muráň šlo nazývat rájem martagonů. A možná je to tak dodnes, jelikož jsou to méně navštěvovaná místa.

Nemohu nevzpomenout na osobní příhodu z Donoval. Už se šeřilo a já sháněl nocleh. Místní lidé tu v zimě ubytovávají lyžaře, tudíž poskytnout hostům nocleh nebylo nic divného. A skutečně, hned první žena mi nocleh nabídla a v hovoru se zmínila, že má dceru vdanou v Čechách v Praze Michli. To mne zaujalo, protože jsem se v Michli narodil a její muž byl můj nejlepší kamarád z mládí. Pak, že svět není malý!

Martagony lze vzácně nalézt i v Praze v Prokopském údolí. Ale to jistě vědí i mladší, zatím dobře pohybliví liliáři, kteří znají i jiná místa, o nichž bylo nejednou psáno v našem zpravodaji Liliář.

Ještě bych mohl zmínit jiný, neliliářský zážitek s naší přírodní orchidejí – střevíčníkem *cypripedium calceolus*. Opět jsem dostal typ, kde roste. Bylo to na Slovensku na hlavní trati Praha – Košice přímo nad zastávkou Stankovany (před rychlíkovou stanicí Kraľovany). Tam jsem je kdysi počátkem července našel, rostly vysoko ve stráni ve velkém množství. Stačilo se místních dětí zeptat, zda „už kvitnů črevičníky?“ Protože se ceny střevíčníků pohybují okolo 600 Kč a naše nejsou nabízené, lákají sběratele. Musím však upozornit, že při tomto botanickém „pychu“ je třeba být rozumný… Při přesazování střevíčníků je nutné pod ně dát hrst původní země, v níž vyrostly, a to z důvodu symbiózy s mikroorganismy. Já jsem však přesvědčen, že na tomto tak odlehlém slovenském místě dodnes střevíčníky vydržely!

Tady mé vzpomínky končí. Pokud by k nim měl někdo výhrady stran názvů míst či výhrady jiné, mohu se jen usmát, vždyť jsou to přece mé vzpomínky! Váš *Blahoslav Vajgent*

Kosatce, paleta barev a elegance tvarů

Pavel Krejčí

Rodový název kosatců *Iris* je odvozen od bájné řecké bohyně, která podle legendy přinášela lidem poselství bohů v podobě duhy, nevšedního přírodního úkazu. Jak výstižné je toto přirovnání a že se kosatce svojí rozmanitostí a bohatou paletou barev skutečně a rovnocenně duze vyrovnají, bylo možno se přesvědčit na výstavě kvetoucích kosatců, kterou inicioval a začátkem letošního června „spoluuspořádal“ člen MARTAGONU Pavel Krejčí, ve spolupráci s MěXusem Sezimovo Ústí a MO ČSZ. Tato výstava byla zamýšlena jako návazná na výstavu lilií uspořádanou v minulém roce tamtéž, která vyplnila

mezeru v dvouleté periodě tradiční výstavy lilií v nedaleké Žirovnici a kde letos zhruba o měsíc později výstava lilií opět proběhla.

K vidění bylo i přes vytrvalou až urputnou nepřízeň počasí skoro neuvěřitelných 220 (!) odrůd tzv. amerických kosatců od uznávaných odborníků, pěstitelů a šlechtitelů, shodou také členů MARTAGONU, Pavla Nejedla a Dušana Slošiara, jinak též sdružených ve spolku pěstitelů a šlechtitelů kosatců a mečíků GLADIRIS. Bez jejich příspěvku, přesněji tedy výhradní a osobní dodávky pracně a pečlivě vybraných a řezaných exemplářů, by se za daných podmínek výstava mohla uskutečnit snad jen ve výrazně skromnější, možná žalostné podobě. Slovo díky není v tomto případě příliš výstižné.

Příznivci těchto úchvatných květin z řad laické i odborné veřejnosti (kterých přišlo ve třech dnech ke třem stům) mohli nejen obdivovat nečekanou kaskádu barev v běžných i odvážných kombinacích včetně nezvyklých a nevšedních tvarů, ale byli i okouzleni a překvapeni rozmanitostí vůní, od vanilkové přes ořechovou až po čokoládovou, které nevtíravě zaplnily obě výstavní místnosti. Mimo nečekaný a příjemný zážitek (to soudě podle komentářů, slovem i písmem) si ti šťastnější z účastníků slosovatelné ankety „O nejpůsobivější kosatec“ také odnesli vkusné věcné dárky. Mimochodem, více zapůsobily exempláře velkolepější, bombastičtější, plné sytých a tmavých barev.

Výstavu vkusně doplnily černobílé fotografie, decentní akty místního fotografa pana Ladislava Rižáka, a ukončila ji symbolická aukce ještě schopných a méně unavených exemplářů. Bylo co k vidění a byly to povedené tři dny.

Výstava lilií na zámku – Čakovice 2016

Vratislav Novák

Je potěšitelné, že si cestu na naši výstavu nacházejí milovníci křehké krásy lilií nejen ze vzdálenějších míst Prahy, ale i z dalších míst republiky. Stává se zde pomalu a jistě tradicí, že někteří návštěvníci přicházejí pravidelně a přivádějí sem také své přátele a my máme radost, když je návštěvnost pěkná.
Je to hezké, když chodí celé rodiny s dětmi a se zájmem vyplňují anketní lístky o nejkrásnější exponát. Na závěr výstavy byl opět velký zájem o zachovalé květy, které pak nové majitele ještě potěšily v jejich domovech. Nás těší, že naše lilie prostě rozdávají radost.

Zúčastnilo se celkem 11 vystavovatelů, vlastně 12, když započtu přítele Karla Utratila, jenž neměl samostatnou expozici z důvodu menšího počtu květů. Je ze staré školy, a tak když nemá plný stůl, nejde do toho. Velice nám ale se svou paní Jitkou pomohl s přípravou a úklidem. Jeho úhledné písmo dobře vyniklo na popiskách, které obětavě připravoval. Lilie, které mohl v té době na výstavu dodat, ji velmi obohatily – děkuji panu Karlovi.

Největší počet lilií přivezli Jiří a Saša Hlouškovi. Byla to úžasná podívaná, krásné aureliány všech barev, odrůdy i novošlechtění, prostě paráda. Přítel Hloušek umí, to je stará věc. Jenom pro zajímavost krátce jmenuji některé skvělé exponáty – SALLY BIANCA, LONGICANDA, SKOŘICE, TOMÍK, FUSION, NŠ-HWAY x FANFARON, BEGA GLOCKE, SÁRA, SMETANOVÁ ZÁŘE a mnoho dalších. Jiří Hloušek získal cenu za novošlechtění.

Výrazně nám pomohl přítel Josef Basík. Jeho 15 exponátů po třech i více lodyhách krásně nakvetlo. Jmenuji např. urostlý a na květ bohatě nasazený LANKON, skvěle žlutě barevný YELLOW COUNTRY, dále jednu z nejtmavších lilií LANDINY a nesmím zapomenout na krásnou, okatou DIXIE JAZZ – tento úžasně vybarvený asijský hybrid zvítězil s převahou v anketě diváků o nejkrásnější exponát na výstavě. Blahopřeji příteli Josefu Basíkovi a přidávám poděkování i za náš MARTAGON. Děkujeme mu za dodání perfektně připravených květů pro výstavu i za hrnkové odrůdy, které splnily svou úlohu a přítel J. Basík je věnoval ve prospěch organizace.

Na výstavě se také vyhlašuje cena za mimořádný exponát, porota vybrala urostlé odrůdy PINK PERFECTION a GOLDEN SPLENDOUR vystavovatelky Zdeňky Malé.

Paní Irena Hanzlíčková dovezla např. martagon hybrid TSING a plnokvětou APRICOT FUDGE. Paní Boženka Reisová zase barevnou paletu lilií po jedné lodyze a nejvíc upoutal NUTCRACKER. Paní Stáňa Skořepová vystavila mimo jiné legendární odrůdu ALEXIS, o kterou byl velký zájem. Paní Jindra Halašová měla krásný bílý asijský hybrid NAVONA a pěkné nepojmenované semenáče. Přítel Jan Butora pro výstavu uřízl asi největší LANKON, jaký jsem kdy viděl, a měl i další lilie. Paní Anna Ilková nám dodala doprovodné květiny. Z květinářství Praha 1 – Havelský trh jsme získali *Lilium longiflorum* a orientálky do dvou váz.

Paní Eva Kudrnáčová se tentokrát nemohla osobně výstavy zúčastnit, ale zajistila odvoz svých květů i převoz květů od Stáni Skořepové. Dále naši výstavu podpořila darem na občerstvení a něco k zakousnutí. Děkuji proto Evě za její veškerou podporu a pomoc naší činnosti. Její lilie jsou ozdobou našich výstav a nejinak tomu bylo i v Čakovicích, odkud Eva pochází. Z odrůd jmenuji NIGHT FLYER, RONDO, ORANGE PLANET, EURYDIKE a botanickou *Lilium regale album*.

Na závěr k mé ukázce rozmanitosti lilií. Vr. Novák předvedl např. odrůdy MAPIRA, KATINKA, IONA, LHOTECKÝ PIRÁT, FUSION, ICE CAVES, semenáče Karla Vereše a jiné. Celkem všech 11 vystavovatelů naplnilo 183 váz.

Děkuji našim fotografům, pomocníkům, pořadatelům, návštěvníkům z řad liliářů, prostě všem, kteří přispěchali s pomocí a svou obětavostí se podíleli na úspěchu výstavy. Jedná se o větší počet jmen, a tak se omlouvám, že všechny nejmenuji, většinou mezi sebou víme, o koho jde.

Výstava Hejnice 2016

Tomáš Sehnoutka

Lilie jsme letos v Hejnicích vystavovali již posedmé. Tentokrát se ve stejném termínu konala výstava lilií v Čakovicích. Proto v nádherném prostředí hejnického chrámu Navštívení Panny Marie představili své výpěstky jen Severočeši Karel Schejbal z Liberce a Tomáš Sehnoutka z Jablonce nad Nisou. Karlovi krásně kvetly zejména LA-hybridy. Tomášovi právě rozkvetly semenáče orientálek s „krví" *Lilium rubellum*. Několik sesterských semenáčů z tohoto křížení tak mohli poprvé zhlédnout účastníci mariánské pouti, která se v Hejnicích koná pravidelně 2. července. Expozici doplnily ještě OT-hybridy 'Robina' s mnoha poupaty. Všechny lilie do váz pečlivě naaranžoval Karel Schejbal. I když instalace výstavy proběhla už tři dny před termínem pouti, lilie kvetly ještě dlouho po jejím skončení. Jsme přesvědčeni, že poutníkům z blízka i z daleka připravili členové MARTAGONU opět krásný zážitek.

Rakovník 2016 – zpráva z výstavy

Alexandra a Jiří Hlouškovi

Tak jako každý rok nás počasí nechalo v nejistotě, zda bude co vystavovat. Nakonec se výstava povedla a návštěvníci byli velmi spokojeni.
Letošní 29. výstavu (8. – 10. 7. 2016) jsme pořádali za podpory sponzorů: MĚSTSKÝ ÚŘAD RAKOVNÍK a PG RAKONA. Tímto jim děkujeme za podporu naší výstavy. Poděkování také patří aranžérce paní Janě Lavičkové, bez její vynikající práce by výstava nebyla nikdy tak úspěšná. Dík patří také všem pomocníkům a vystavovatelům. Zvláště práce poroty (P. Šrůtka, T. Sehnoutka, P. Hošek) byla náročná a nevděčná. V letošním roce přijelo vystavovat 15 vystavovatelů. Celkem dovezli 170 odrůd a 352 lodyhy.

V nádherné expozici J. Basíka návštěvníci obdivovali a jako nejlepší lilii vybrali 'Dixie Jazz', pozornost také upoutala čistě bílá 'Eyeliner'.

Přítel J. Butora obohatil výstavu pěkným exemplářem 'Chianti'. Porota ocenila jeho asijský hybrid 'Lazzy Lady'.

V expozici J. Halašové dominovala obrovská 'Dolce Gabana', v LA- hybridech byla oceněna její 'Longicanda'.

I. Hanzlíčková přivezla nejenom zajímavý asijský hybrid 'Pieton', ale také kolekci denivek.

P. Hošek přivezl i několik asijských hybridů a od přítele J. Vacíka botanickou *L. pardalinum*.

J. a A. Hlouškovi vystavovali převážně aurelian hybridy. Porota vybrala aurelián 'Večerní Záře' a návštěvníci vybrali semenáč 'Silk Road. '

Přítel I. Chmelík dodal krásný tmavý 'Red Alert' a světlý 'Samur'.

V kolekci E. Kudrnáčové přitahoval pozornost čistě bílý OT-hybrid 'Forever', u poroty bodovaly hybridy 'Thesire' a 'Planeta'.

Cenu poroty získal J. Kovář za kolekci martagon hybridů.

Vynikající kolekci lilií dovezl V. Novák. Porotu okouzlil jeho semenáč 'Griesbach tetra'. Oceněn byl i jeho nádherný 'Red Velvet'.

P. Petrlík i přes nepříznivé podmínky přispěl několika asijskými hybridy včetně krásné odrůdy 'Euridika'.

Pěkná lilie 'Golden Splendor' od Z. Malé získala první místo (dovezl Vr. Novák).

Menší, ale velmi kvalitní kolekce orientálních a OT-hybridů T. Sehnoutky získala Cenu města Rakovníka.

V kolekci S. Skořepové zaujal hybrid 'Easy Dance'. U poroty bodoval LA-hybrid 'Aladin'.

Doufáme, že příští výstavu opět obohatí o své vynikající lilie i př. V. Poslední. Závěrem také děkujeme L. a J. Svobodovým za pomoc při likvidaci výstavy. Doufáme, že se opět sejdeme příští rok na 30. jubilejní výstavě v Rakovníku. Na shledání se těší Alexandra a Jiří Hlouškovi.

Výsledky soutěží Rakovník 2016

Asijské hybridy Ia: 1. 'Dixie Jazz' (Josef Basík), 2. 'Thesire' (Eva Kudrnáčová), 3. 'Easy Dance' (Stanislava Skořepová).

Asijské hybridy Ib + Ic: 1. 'Pearl Jennifer' (Jiří Kovář), 2. 'Lazzy Lady' (Jan Butora), 3. 'Red Velvet' (Vratislav Novák).

LA-hybridy: 1. 'Aladin' (Stanislava Skořepová), 2. 'Red Alert' (Ivan Chmelík), 3. 'Longicanda' (Jindra Halašová).

Aurelian hybridy VIa: 1. 'Golden Splendor' (Zdeňka Malá), 2. 'semenáč Griesbach tetra' (Vratislav Novák), 3. 'Ondráškův Favorit' (Jiří Hloušek).

Aurelian hybridy VIb + VIc + VId: 1. 'Večerní Záře' (Jiří Hloušek), 2. 'semenáč J. H.' (Zdeňka Malá), 3. 'Planeta' (Eva Kudrnáčová).

OT-hybridy: 1. 'Dolce Gabana' (Jindra Halašová), 2. 'semenáč Silk Road' (Jiří Hloušek), 3. 'Nothern Delight' (Vratislav Novák).

Botanické lilie: 1. *Lilium pardalinum* (Josef Vacík). 2. a 3. místo neuděleno.

Cena poroty: kolekce martagon hybridů 'Roter Goliath', 'Gaybird', 'Tsing' (Jiří Kovář). Cena města Rakovníka: kolekce orientálních hybridů 'Red Matador', 'Jaruna x Bergamo', 'Květa Kalíková' (Tomáš Sehnoutka). Cena návštěvníků: 'Dixie Jazz' (Josef Basík). Cena Dr. Karla Vereše, CSc.: 'semenáč Black Dragon' (Vratislav Novák). Cena LILIUM Brno: semenáč henryi hybrid bílý x 'Golden Dyas' (Vratislav Novák). Cena Václava Tyleho udělovaná na výstavě v Rakovníku: skleněný putovní pohár získal Jiří Hloušek za nejúspěšnější expozici lilií.

Pozn. red.: uveřejněno dle zápisu poroty

č.1.

liliář.

/ Pouze pro členy /

Ze života organizace

Zpráva pokladníka: Příspěvky za loňský rok, pokud jste je již nezaplatili, vyrovnejte do konce dubna! Podle směrnic je to pro nové členy Svazu 12 Kčs, a 4 Kčs zápisné s poplatkem za legitimaci. Staří členové Svazu, kteří legitimaci mají, platí pouze 12 Kčs. Všichni pak vyrovnají účelový příspěvek na činnost liliového odboru za loňský rok v částce 13 Kčs. To se vztahuje na členy i přispívající hosty. Do konce května pak vyrovnejte příspěvky za letošní rok. Členům, kteří bez závažných důvodů nezaplatí, nebudou moci být poskytnuty členské výhody! Opožďování v placení příspěvků znemožňuje uzavření evidenčního seznamu členů a hostů, prodlužuje se pak i vyplnění a předání členských průkazů! /Na rok 1967 činí příspěvky 28 Kčs pro člena, 16 Kčs pro přispívající hosty s právem na členské výhody. Na zaslaných složenkách je nadepsán příspěvek pro členy za dva roky, upravte si proto výši příspěvků podle této směrnice. Neodpovídá-li výše vašich příspěvků, škrtněte sumu na druhém dílu složenky, napište správnou a upravte rozpis i na druhé straně.

Zpráva jednatele: Jarní beseda, spojená s promítáním barevného filmu J. de Graaffa o pěstování lilií vyvolala ve veřejnosti velkou odezvu a byla vysoce oceněna. Zájem o naše příští akce jistě zvýšila i možnost získání semen neobvyklých druhů lilií na našich schůzkách.

Velký zájem o odběr tištěných přednášek, které mají nahradit nedostatek literatury, vyvolalo upozornění v čas. Rádce, přesto, že došlo k omylu v adrese jednatele. Opravte si prosím adresu jednatele, bydlí v ulici Novodvorská. Dojde ke zlepšení evidence v rozdělování semen a cibulí, jak o tom hovoří zpráva z odboru pěstitelů lilií.

Zpráva z odboru pěstitelů lilií: Zvláštní průkazy, opravňující k odběru rozdělovaných semen a cibulí, dostanou členové a přispívající hosté. Odebrané druhy se budou zapisovat na zadní stranu. Proto bude na pracovní schůzky a při rozdělování lilií uvnitř naší organizace přístup pouze na tyto průkazky. Bude tak zajištěno spravedlivé rozdělení materiálu mezi všechny členy, i přispívající hosty.

Odbor předkládá členům tento plán práce pro letní období:

červen, červenec	- exkurze do Výzk. ústavu okras. zahradnictví, Průhonice /lilie/, i pro cizí/
Červenec	- návštěva zahrady a skleníku př. Vajgenta / na místě rozdělení vzdušných cibulek, proto jen pro příslušníky naší organ./
září	- uspořádání beseby, schůzka odboru, současně uspořádání veřejné burzy lilií/ prodej, koupě, výměna/.

Přesné termíny budou oznámeny v příštím čísle.

Dosud málo členů zaslalo seznam druhů lilií, které by chtěli získat, nebo které mohou nabídnout ze svých přebytků, rovněž zájemci o výměny svá přání písemně neposlali. Učiňte to proto neprodleně na adresu ved. liliového oddílu, př. J. Vondru, V. Nezvala 501, Vlašim, o. Benešov. Jen tak bude možno zajistit zájemcům jejich žádané druhy, lilií od našich pěstitelů i ze zahraničí.

Nabídky na výměnu, koupi i prodej zasílejte k evidenci rovněž na př. Vondru, budou otištěny v našem zpravodaji.

Dotazy pěstitelského charakteru, které mohou zajímat více pěstitelů, budou otiskovány a s odpovědí.

Nezapomeňte, že náš zpravodaj slouží jako pomocník hlavně pro naše pěstitele z oddílu pěstitelů lilií!

Redakční rada oznamuje: bylo již započato s vydáváním tištěných učebních textů-přednášek pro pěstitele lilií, redakční rada již schvaluje kap. VIII a IX, o množení lilií. Bohužel je příliš dlouhá dodací lhůta tiskárny. Cena dvou tištěných stránek, t.j. 4 normalizovaných strojových stran byla kalkulována na 1,50 Kčs. V ceně jsou již započítány náklady na přiložené fotografie. Propagujte a rozšiřujte tyto přednášky, přispějete tak k výraznému snížení ceny našich tiskovin! Pro letošní rok je plánováno vydání 10 ti kapitol, s obsahem zaměřeným pro začátečníky v pěstování lilií.

Závazné přihlášky s předplatným na 10 listů zasílejte přiloženou složenkou ~~na adresu jednatele, př. Herzlíka Rudolfa, Praha, ul. Libuška, Horní Počernice~~.

Předplatné činí 15 Kčs, první číslo vyjde pravděpodobně v červnu.

Zajímavosti.

Letošní celostátní výstava květin v Olomouci byla rozšířena o výstavní termíny na jaře a časném létě, aby bylo možno rozšířit sortiment vystavovaných květin. Pro jarní výstavu byly některé ranné rostliny/převážně cibuloviny/ přirychlovány, jiné chladem opožďovány ve svém kvetení.
Výstavy jsou konány ve dnech 28.4-9.V jarní, 28.7-20.8 letní, 29.8-10 podzimní.

V semenářských obchodech je již v prodeji polyetylénová fólie o tloušťce 0.1 a 0,2 mm, za 21 Kčs 1 kg. Lze ji použít k mulchování rostlin, pro něž předem ve fólii vyřízneme otvory /pro jahodové záhony je neocenitelná/ pro zhotovení nouzových skleníčků v jarní době, pro zhotovování umělých jezírek pokrytím dna jámy, a pro mnoho dalších účelů, jako je zhotovení sáčků pro množení šupinami, předklíčení hypogenních semen lilií a pod.

Málokdo ví, že tuto fólii lze velmi dobře doma nastavovat, spojovat a svařovat/sáčky/. Pro tyto účely se hodí ne příliš rozehřátá elektrikářská pájka, kterou přejíždíme docela lehce přes spojovaná místa, která ovšem předem musíme překrýt celofánem, aby se roztavený polyetylén na pájku nelepil. Po vychladnutí lze celofán snadno oddělit. Při zhotovování sáčků se nechá pájka /na 25W/ úplně rozehřát a podle pravítka se přejede přes svařovaná místa, bez krytí celofánem. V místech dotyku pájky se hmota polyetylénu odpaří a získáme tak dva svary současně po obou stranách pájky, Měděný hrot pájky je dobře jemným pilníčkem zaoblit.

Obsah příštího čísla: Seznam členů a platících hostů, vypracovaný návrh cen lilií, výměny cibulí, zajímavosti.

Přetisky povoleny pouze se souhlasem autora.
Toto první číslo vyšlo v dubnu 1967, připravil př. Vajgent.

Výstava Lysá nad Labem 14. 7. – 17. 7. 2016

Jindra Halašová

Specializované organizace ČSZ (MARTAGON, PELARGÓNIE, ACHILLEA, ROSA KLUB, DAGLA) a další pěstitelé ČZS vystavovaly křehké květy, jako jsou lilie, fuchsie, jiřiny, denivky, růže a pelargónie. Mottem výstavy pro rok 2016 bylo: ČZS V RETROSTYLU 30 LET. Hlavní architektkou expozice byla Ing. Pavlína Švecová.

Slavnostního zahájení v pořadí již 19. ročníku oblíbené výstavy Květy se ve čtvrtek 14. července zúčastnil i hejtman Středočeského kraje Miloš Petera, který se netajil svým nadšením. Návštěvníkům výstavy sdělil, že si připadá jako v jedné velké zahradě plné rozkvetlých květů. Expozice MARTAGONU byla hodnocena návštěvníky výstavy jako jedna z nejlepších. O expozici se zasloužili manželé Hlouškovi, Stána Skořepová, Ing. Jana Mašková, Jan Butora, Božena Reisová a Jindra Halašová. Celkem bylo vystaveno 123 odrůd lilií, převážně šlo o aureliány, LA-hybridy a orienpety. Lilie návštěvníky překvapovaly svým ohromným vzrůstem a barevností.

V rámci výstavy byla organizována tzv. Poradna lilií. Za MARTAGON se poradny zúčastnili: docent Petr Šrůtka, Božena Reisová, Stáňa Skořepová a Jindra Halašová. Denní osmihodinový maratón otázek od návštěvníků na pěstování, přesazování a škůdce lilií byl velmi náročný.

Výbor děkuje všem vystavovatelům, že byli ochotni ořezat svou zahrádku, aby potěšili svými výpěstky návštěvníky výstavy, a dobře tak reprezentovali organizaci MARTAGON.

Lilie a jejich aranžmá – Hodonín 2016

Jan Klement

Tradiční, již 15. ročník výstavy lilií v Hodoníně proběhl ve dnech 30. 6. – 2. 7. t. r. Zahájení bylo plánované na čtvrtek 14:00 hodin. Průběh počasí v letošním roce rozhodl o tom, že asijské hybridy byly už odkvetlé a trubky a OT-hybridy teprve začínaly. V téměř shodném termínu s výstavou v Rajhradě byl další problém. Protože v minulosti bylo v Hodoníně jen málo výstav, kterých jsem se nezúčastnil, dělal jsem všechno pro to, abych svými liliemi podělil obě výstavy. Na výstavu do Hodonína se mi podařilo sehnat na mé zahradě 25 odrůd. Někteří vystavovatelé z minulých ročníků neměli nic k vystavení, takže expozice odrůd byla proti loňskému roku o něco menší. Aranže doplnili pořadatelé nákupem orientálních lilií. Hlavním motivem aranží, kterých bylo celkem 80, bylo téma „svatba“. Ústřední motiv navrhla a aranžovala př. Krejčířová, jako vždycky velice elegantně. Na ostatních aranžích se podíleli manželé Belkovi, př. Pačísková, Vaďurová, Tůmová, Tomanová, Vlachová a Vnuková – dalších asi 60 odrůd ve vázách dodalo 5 vystavovatelů. Př. Luboš Škoda se mnou jel nachystat naši část odrůdové expozice ve čtvrtek dopoledne,

abychom už v pátek chystali výstavu v Rajhradě. Dle informací od pořadatelů měla tato velice krásná výstava méně návštěvníků než v jiných letech. Zřejmě kvůli velmi horkému létu.

Výstava lilií v Rajhradě u Brna

Ani jsme se nenadáli a již uplynul další rok a opět máme začátek měsíce července, se kterým je spojena tradiční výstava lilií specializované základní organizace Brno Lilium. Letošní výstava se opět uskutečnila v prostorách benediktinského kláštera v Rajhradě u Brna ve dnech 2. až 6. července 2016. Musím se přiznat, že jsem měl na jaře z letošní výstavy velké obavy. V polovině dubna jsem měl na zahradě lodyhy lilií již cca 50 cm vysoké a najednou přišel jeden mrazík a byl konec. Olistění na některých lodyhách zhnědlo, jiné zůstaly sice zelené, ale nevykvetly, ani nevyrostly a jsou tak dodnes. I když tuto zkušenost dle rozhovoru mělo více liliářů, tak se mé obavy nakonec ukázaly jako liché.

Příprava výstavy začala v pátek dne 1. července 2016. Již od 9. hodiny ranní se začali před areálem kláštera sjíždět přátelé liliáři se svými výpěstky určenými pro výstavu. Poté jsme se přesunuli dovnitř kláštera a začala příprava a úprava výstavních prostor a příprava expozic jednotlivých vystavovatelů. Protože stejně jako v loňském roce se nás sešlo poměrně dost, tak práce šla rychle od ruky a zhruba v 16:00 hod. byla výstava připravena. Chtěl bych touto cestou moc poděkovat všem, kteří se na přípravě výstavy podíleli. Výstava byla otevřena a její slavnostní zahájení se uskutečnilo v sobotu dne 2. července 2016 v 9:00 hod.

Výstavy se zúčastnilo celkem 11 vystavovatelů, což je o dva méně než loni, kteří přivezli celkem 379 lodyh lilií. Jmenovitě se výstavy zúčastnili tito vystavovatelé: př. Tlach (25 lodyh, z toho 6 do soutěže), př. Ing. Jošt (52 lodyh), př. Fabián (5 lodyh), př. Ing. Hemzová (4 lodyhy), př. Klement (73 lodyh, z toho 7 do soutěže, 18 na aranžmá), př. Dvořákovi z Cvrčovic (29 lodyh z toho 15 na aranžmá), př. Ing. Seidl (24 lodyh, z toho 10 do soutěže), př. Janíček (71 lodyh, z toho 1 do soutěže, 50 na aranžmá), př. Dvořákovi z Vojkovic (20 lodyh na aranžmá), př. Škoda (13 lodyh) a př. Ing. Bartoš (63 lodyh, z toho 35 na aranžmá). Všem zúčastněným vystavovatelům bych chtěl touto cestou moc poděkovat.

Dále bylo na výstavě předvedeno 25 aranžmá z lilií, které na místě vytvořili přátelé Miroslav Šibor, Květoslava Bartošová a Miroslava Veselá. Z tohoto počtu bylo 12 velkých aranžmá umístěno ve vstupní chodbě k výstavnímu sálu, dalších 13 menších aranžmá bylo přímo ve výstavním sálu. Chtěl bych jim touto cestou také moc poděkovat. Opravdu se bylo na co dívat, aranžmá byla překrásná.

Soutěžní exponáty byly vyhodnoceny komisí v pátek 1. července 2016 po 16. hod., slavnostní předání diplomů úspěšným vystavovatelům se uskutečnilo

na setkání vystavovatelů v sobotu 2. července 2016 v 16:00 hod. přímo ve výstavním sále. Výsledky soutěže jsou předmětem samostatného článku.

Závěrem je možno hodnotit, že letošní výstava v Rajhradě byla velmi úspěšná, což dokazují i ohlasy návštěvníků. Je rovněž nutno zmínit, že výstavu navštívil př. Václav Pavlík, který stejně jako v předchozích letech na svém kole přijel až od Nového Jičína.

Výsledky hodnocení lilií při výstavě v Rajhradě u Brna

Soutěž při výstavě lilií v Rajhradě u Brna byla hodnotící komisí vyhodnocena dne 1. července 2016. Vystavovatelé, kteří se soutěže zúčastnili, získali tato ocenění:

Odrůdy Ia: 1. cena 'Česká Elita' (Jan Klement). 2. cena 'Ilga' (Jan Klement). 3. cena 'Lava Falls' (Miloslav Tlach).

Odrůdy Ib + Ic: 1. cena 'Pearl Stacey' (Ing. Zdeněk Seidl). 2. cena 'Turban' (Jan Klement). 3. cena 'Night Fleyer' (Ing. Zdeněk Seidl).

Odrůdy LA-hybridy: 1. cena 'Red Alert' (Jan Klement). 2. cena 'Tomar' (Miloslav Tlach). 3. cena 'Carnelin' (Miloslav Tlach).

Novošlechtění Ia + Ib: 1. cena MT-13/03 (Miloslav Tlach). 2. cena MT-59/01 (Miloslav Tlach). 3. cena 'Pearl Jennifer' x open (Ing. Zdeněk Seidl).

Odrůdy a novošlechtění aurelian hybridy: 1. cena Sem. aurelian hybrid (Svatopluk Janíček). 1. cena Sem. aurelian hybrid (Ing. Zdeněk Seidl). 1. cena 'Orange upright' (Jan Klement). 2. cena Sem. aur. hybrid (Jan Klement). 2. cena 'Pink Perfection' (Ing. Zdeněk Seidl).

Odrůdy mezisekční: 1. cena 'Frankenmädel' (Jan Klement). 2. cena 'Fusion' (Ing. Zdeněk Seidl).

Mimořádné ceny: Cenu SZO ČZS MARTAGON Praha za nejlepší vystavený aurelian hybrid získal př. Svatopluk Janíček za semenáč Aurelian hybrid.

Cenu Miloslava Tlacha získal př. Jan Klement za odrůdu 'Růžovka'.

Putovní cenu SZO ČZS LILIUM Brno pro nejúspěšnějšího vystavovatele získal př. Jan Klement.

Hodnotící komise udělila čestné uznání za expozici př. Svatoplukovi Janíčkovi.

Hodnotící komise: Miloslav Tlach (předseda), Ing. Miroslav Bartoš, Jan Klement, Luboš Škoda. *Zaznamenal Ing. Miroslav Bartoš*

Zahrada Vysočiny 16. – 18. 7. 2016

Pavel Petrlík

Byl jsem pozván přítelem MUDr. Josefem Křížem na výstavu v Žirovnici. Jelikož mi v plánovaném termínu na zahradě kvetlo několik lilií, pozvání jsem rád přijal.

Po dohodě s Jiřím Kovářem jsem se svými liliemi uloženými v kyblíku dojel vlakem do Strakonic, odkud jsme dále pokračovali Jiřího autem. Je to již 11 dlouhých let, kdy jsem byl v Žirovnici na výstavě naposled.

Když jsme tam tentokrát přijeli, ihned po přivítání nám byla přidělena už předem připravená zámecká komnata, kde jsme si své lilie naaranžovali. Po ubytování na místní faře jsme se na zámku zúčastnili příjemného večerního posezení s bohatým pohoštěním. Bylo to příjemné setkání se zajímavými lidmi se stejnou zálibou – pěstováním lilií. Seznámili jsme se s přítelem Piotrem Wistubou a jeho přáteli z klubu Miłośników kwiatów z polského města Rybnik. Věřím, že se navázané přátelství bude dále rozvíjet k budoucí spolupráci.

Výstavu Zahrada Vysočiny s podtitulkem Lilie, jejíž již 53. ročník probíhal v areálu žirovnického zámku, oficiálně zahájili svými projevy předseda senátu pan Štěch a regionální a místní politici. Zahájení oživilo vystoupení lidového souboru Javorníček z Brna.

Následuje seznam vystavovatelů květin:

Přehled váz – výstava lilie ŽIROVNICE 2016

Pč.	Vystavovatel	Lilie	Růže	Jiřiny	mečíky	Fuchsie	zelenina	ostatní
1	Havlovi-Soběslav		53	16			9	
2	Semo Smržice						40	
3	Ing. Pavel Nejedlo	51			14			
4	Jaroslav Kovařík				1			
5	Anton Mego	32						
6	Ing. Dušan Slošiar	40						
7	Josef Hrbek	10						
8	Kovář	24						
9	Petrlík	10						
10	Basik	20						
11	Ing. Miloš Krump	26						
12	Ing. Slavíková+ MUDr. Kříž	72				5		
13	Piotr Wistuba + klub Rybnik	60						
14	Klement	35						
15	Pokorný	14						
16	Winerová	12						
17	Josef Klaška	23						
18	Cajz	21						
19	Milena Křížová	14						
20	zahradnictví Müler							238 exp.
21	Zdena Kolářová					18		22 pelargonie
	CELKEM	464	53	16	15	5	49	

Návštěvníky nemáme přesně spočítané, platících bylo necelých 1 800, ale s dětmi to jistě přesáhlo 2 000 (tabulka: Ing. Slošiar).

Soutěž, ani anketa diváků se nekonala.

Prohlídka výstavy začínala v přízemí zámku. Levou stranu velkého divadelního sálu zdobily vázy s liliemi od ing. Pavla Nejedla. Převážně to byly lilie skupiny Ia a LA-hybridů všech možných barev a odstínů, včetně módních tango hybridů. Na to navazovala zajímavá expozice ing. Dušana Slošiara jak asijských, tak LA-hybridů, trubek i orienpetů. Mne zaujala trubka 'Kankán' a orienpet 'Miss Lily'. Střed sálu vyplňovaly stoly s vázami př. Antonína Mega. Tento známý slovenský šlechtitel vystavoval orienpety, trubky a hlavně úžasné henryi hybridy s výraznými papilami či tmavými nektariemi – černým srdcem. Tyto lilie zajímaly mimo jiné přítele Kováře, který se této skupině lilií též věnuje. Lilie ve velkém sále vkusně doplňovaly vázy s mečíky přítele Kovaříka.

Výstava pokračovala v prvním patře zámku. Při vstupu do jednotlivých komnat, kde je instalován historický nábytek, na vás dýchne romantická atmosféra. V těchto prostorách působily lilie přirozeně a velmi impozantně. Měl jsem dojem, že si své komnaty právě liliemi vyzdobila sama zámecká paní.

V první komnatě vystavoval své výpěstky př. Hrbek, člen MARTAGONU. Mně se líbila odrůda 'Erfordia' a semenáč bílé trubky.

Ve druhé komnatě vystavovali Jiří Kovář a Pavel Petrlík. Jiří vystavil mimo jiné asijské hybridy 'Brauner Bär' a 'Bronzebaum'. Pěkná byla trubka 'Bavaria Bells' vyšlechtěná německým liliářem Andreasem Winklerem, který bohužel v loňském roce zemřel. Já jsem vystavoval několik asijských hybridů a tři lodyhy vlastního novošlechtění Ibc.

Velmi působivá byla expozice př. Josefa Basíka. Vystavoval orientální hybridy, a jako vždy v perfektním stavu. Oranžové květy odrůdy 'Morini', 'Palazzo' byly obrovské. 'Apricot Fudge' – meruňková plnokvětá lilie připomínající růži mi připadala spíše zajímavá než krásná.

Moc pěkné byly asiapety 'Roter Kalif', 'Frankenmädel a bílozelený henryi hybrid 'Apetit' př. ing. Miloše Krumpa.

Ing. Slavíková a Dr. Josef Kříž vystavovali v nádobách nízké asijské hybridy různých barev série 'Joy', které dorůstají jen do výšky 40 cm. Dále například vystavili OT-hybrid 'Hight Tea' a 'Master Right'. Výzdoba komnaty byla doplněna fuchsiemi v nádobách.

Piotr Wistuba s polskými přáteli vystavoval převážně orienpety, např. 'Cyriagsburg', 'Nortern Carilon', 'Nortern Sensation' a vlastní semenáče henryi hybridů.

V expozici př. Jana Klementa mne zaujaly oranžové trubky 'Orange Best', 'Palmer' hybrid a aurelián 'Marilyn'.

V následujících komnatách vystavovali zahrádkáři z Žirovnice, Karel Pokorný, paní Winerová, Josef Klaška, Jaroslav Cajz a paní Milena Křížová. Z jejich výpěstků za pozornost určitě stály vystavené odrůdy 'Silk Road' a 'Friso', které byly zřejmě nejvyššími a nejrobustnějšími liliemi na celé výstavě. Dále to byly Ic rudá 'Wine Flawour', tmavě rudý LA-hybrid 'Foreza Red' a rudý až do černa zbarvený OT-hybrid 'Borelo'.

Ve sklepních prostorách byly k vidění růže, jiřiny, pelargonie i zelenina. V prodejně bylo možné zakoupit si různé zahrádkářské přebytky místních zahrádkářů. Také v přilehlém špýcharu byly k prodeji různé trvalky, keře, stromy a včelařské produkty.

Tato výstava byla perfektně připravena a na mne udělala ten nejlepší dojem. Pořadatelům za výjimečný zážitek děkuje Pavel Petrlík.

Malé zamyšlení nad názvy lilií

Pavel Petrlík

Při prohlížení internetových stránek různých liliářských organizací a firem na Googlu jsem také zabloudil na stránky www.rhs.org.uk (The International Lily Register and Checklist 2007 – Mezinárodní registr lilií), vydané Královskou zahradnickou společností (Royal Horticulteral Society-RHS) v Londýně, která má na starosti celosvětovou registraci lilií.

Zajímalo mne heslo 'Dalajlama'. Pod tímto pracovním názvem byl v Liliáři č. 3/2015 a na webu MARTAGONU představen můj semenáč Ibc právě v barvách šatu Jeho Svatosti. Zjistil jsem, že pod názvem 'Dalay-Lama' je již zaregistrována lilie skupiny Ib od Borbelata Gardens z r. 1983. Měl jsem v rezervě i náhradní název 'Shangri-La' podle bájného místa popisovaného v knize Jamese Hiltona Ztracený svět. Bohužel i tento název pro lilii je již obsazen hybridem z páté skupiny longiflorum hybridů.

Vzpomněl jsem si na apel přítele Břetislava Mičulky a musím mu dát za pravdu. Pan Mičulka ve svých článcích varuje před šířením nezaregistrovaných lilií pod pracovními názvy a doporučuje neregistrované lilie vystavovat či rozšiřovat pouze pod číselným kódem. Proto jsem letos své 3 lodyhy již zmíněného křížení vystavil v Žirovnici pod označením semenáč Ibc-Pa-Pe (Pavel Petrlík). Název pro tuto lilii, na který si nyní myslím, si zatím raději nechávám pro sebe.

Stejné názvy – slova stejného znění, takzvaná homonyma pro rozdílné odrůdy, způsobují vždy nedorozumění. Možnost záměny, a pokud je již odrůda rozšiřována, také komplikace s přejmenováním.

Naopak některé odrůdy se vyskytují pod více rozdílnými názvy, jsou to takzvaná synonyma. Například 'Le Vern Friemann' − 'Miss Feya'. Před několika lety jsem zakoupil martagon hybridy 'Manitoba Fox' (č. 1), 'Nicotine' (č. 2), a 'Slates Select' (č. 3). O pár let později také 'Manitoba Morning' (totožný s č. 1, tj. s 'Manitoba Fox' z předešlé věty), 'Sunny Morning' (= č. 2) a 'Slates Morning' (= č. 3). Radost z nových odrůd Vám napřesrok zkazí zjištění, že tyto odrůdy již léta máte, množíte je, ale pod jinými názvy. K tomuto dochází v důsledku přejmenování nebo spíše z obchodních důvodů – proto je dobré mít přehled o již existujících názvech odrůd.

Otázky a odpovědi. Poradíte?

Jiří Kovář

V dnešní poradně přinášíme další dotaz k pěstitelským problémům „zahradních“ martagonů v době vegetace. Potíž, kterou popisuje př. Samek ve svém dotazu, jsme s přítelem Petrlíkem zhlédli vloni přímo „v originále“ při návštěvě Vráťovy zahrady v Čakovicích. O stručné odpovědi jsem požádal čtyři naše liliáře: Vratislava Nováka, Pavla Petrlíka, Petra Hoška a Petra Šrůtku, jimž za odpovědi moc děkuji.

Dotaz V. Samka:

Dobrý večer pane Kováři,

právě jsem si na našem webu prohlížel velice pěkné snímky martagonů autora Dušana Pangráce, který je pořídil na zahradě pěstitele Vratislava Nováka. Na snímcích 483,485, 491 a dalších jsem si všiml, že některé lodyhy a listy jsou světle zelené, až skoro do žluta. Vzhledem k tomu, že mám stejný problém se žloutnutím listů v době vegetace, což podle mých zahrádkářských znalostí znamená poruchu ve výživě nebo špatné pH půdy. Chtěl bych poradit, do jaké půdy se mají vysazovat cibule hybridních martagonů, aby tato porucha zmizela a lodyhy s listy byly krásně zelené. Dospěl jsem k názoru, že příčinou „odcházení“ cibulí martagonů u mne je tato porucha, a tak neinvestuji do nákupu dalších cibulí. U lilie candidum jsem si pomohl většími kontejnery s vápenitou půdou. (Bohužel nemám k dispozici e-mailové adresy na pěstitele, tudíž bych Vás prosil o přeposlání mého dotazu na pěstitele martagonů z naší organizace). Děkuji za rady. Vladislav Samek, Karviná

Odpověď Vratislava Nováka:

Já se nepovažuji za nějakého odborníka, který může radit v používání hnojiv a postřiků. Snažím se řídit podle citu, co a jak která rostlina potřebuje, podle mých vlastních pozorování nebo získaných informací. Přes svou snahu jsem se nevyhnul onomu žloutnutí listů, které se nepravidelně objevuje při mém pěstování lilií od doby, kdy jsem je vlastně prvně vysadil. Je to zvláštní věc, že opodál roste lilie s tmavým listem a celkově je v dobrém stavu.

Přisuzuji to i té které odrůdě nebo semenáči, jak je vitální. Už přítel doc. Karel Vereš při návštěvě mé zahrady viděl místo, kde nebylo něco v pořádku – tenkrát to byla *Lilium hansonii* se světlým listem. Jeho rada – přihnojit např. hnojivem na list. Nebo vzpomínám na radu od Václava Tyleho, když vám nějaká lilie moc nejde, tak nečekejte, že se sama na tom místě i přes přihnojení vzpamatuje. Je potřeba ji vyndat a zkontrolovat její stav. V případě nutnosti je ji zapotřebí ošetřit, poté přesadit na dobré místo s dobrou zeminou připravenou podle půdních podmínek, které si daná rostlina žádá.

Já se osobně snažím místa, kde se žloutnutí listů objeví, přihnojit, přestože si myslím, že půda je dobrá. Při zakládání nových záhonů nebo při přesazování mám snahu kolem cibulí půdu vylepšit o ještě kvalitnější zeminu pro dobrý růst.

Takovou zem si míchám, přehazuji lopatou stejné díly rašeliny, říčního písku, vyzrálého kompostu, hrabanky a ornice. Tuto zem používám i do velkých květníků.

Na záhonech pro martagon hybridy se snažím o přiblížení přírodních podmínek pro růst *L. martagon*. Doufám, že žloutnutí listů u náchylnějších kultivarů vyřeším třeba přesazením do většího zastínění, protože se žloutnutí dle mého pozorování objevuje více na slunci. Samozřejmostí je při pěstování lilií drenáž, ale to není třeba připomínat. Tolik krátce k mému postřehu při problému vybarvování se listů do žluta.

Při pěstování *Lilium candidum* jsem se vícekrát setkal s názorem, že tato lilie nemá ráda ve své blízkosti přítomnost jiných druhů nebo hybridů lilií a souhlasím s tím. Příkladem je moje zkušenost. Na zahrádce u baráku byl malý záhon této krásné lilie více než 25 let, kde krásně rostla na stejném místě. Nevadily jí ani tulipány, kterých bylo svého času na zahrádce opravdu požehnaně. Pak jsem přišel já s liliemi a tento mohutný různě rozvětvený trs, který se do té doby sám zdárně omlazoval a rozrůstal a bez potíží žil, najednou zastavil své množení a pozvolna mizel. Dnes tam již není. Nyní pěstuji *Lilium candidum* samostatně v těžší zemině ve velkém obdélníkovém kontejneru stejně jako *Lilium bulbiferum*, které jsem přidal zem z její domoviny, kde jsem získal pacibulky.

Odpověď Pavla Petrlíka:

Ahoj Jiří, netroufám si s jistotou říci, co je příčinou žloutnutí spodních listů hybridních martagonů v době květu, což jsme spolu viděli vloni u Vráti na zahradě koncem června. Že by to bylo způsobeno pH půdy se mi nezdá. Navíc podle fotek žloutly jen některé lilie. Víš sám, v jakém stavu byly Vráťovy lilie, a to zřejmě následkem postřiků. Klonil bych se spíše k přelití vodou. Bylo by dobré zeptat se P. Hoška nebo P. Šrůtky.

Odpověď Petra Hoška:

Martagony chtějí půdu lehce zásaditou, ale s dostatkem humusu. Žloutnutí může způsobovat nedostatek více živin: dusík, hořčík, železo... Hnojení řeším Cereritem zjara a moc o tom nepřemýšlím. Je možné, že některé odrůdy martagonů jsou citlivější, ale co konkrétně jim chybí, není jednoduché určit. Víc asi neporadím. Asi by víc věděl Petr Šrůtka.

Odpověď Petra Šrůtky:

Dát jednoznačnou odpověď je obtížné, protože příčin může být více:

1) Jednak je to individuální vlastnost konkrétní rostliny – některé jsou tmavší, jiné světlejší. Zrovna u martagonů je tohle dosti nápadné.

2) Dále je to reakce půdy – v příliš kyselé půdě budou martagony světlejší. To znamená v půdě, která je chudá na bazické látky, vápník a další, je vhodné přidat do substrátu rendzinu (z vápenců) anebo pseudorendzinu (z čedičů) anebo obojí. Obecně by cibule i s kořeny měla být v minerální půdě, písčitohlinité či až hlinité, a bez humusu. Ať si každý píše, co chce (u všech kytek se doporučuje kyprá, humózní půda, ale tady je to nesmysl – martagony by rády minerální,

propustnou půdu), je to tak. A humus až ve vrchní vrstvě půdy nad cibulí. Hnojit minerálními hnojivy se stopovými prvky (chlorózu může způsobovat nedostatek železa).
3) Za třetí, a to považuji za nejvážnější, je stav kořenů. Je přirozené, že podpučí na jedné straně přirůstá a na druhé straně odumírá. To znamená, že totéž se děje i s kořeny, bazálními kořeny, které z podpučí vyrůstají. Domnívám se, že dobou, kdy jsou kořeny v aktivním růstu, je jaro a podzim. Staré cibule anebo cibule v květináčích mají notoricky málo kořenů, a to ústí ve špatný rozvoj rostliny. Není to jen tím, že staré kořeny odumírají, ale také tím, že do hnijících a odumírajících částí podpučí i kořenů se dají různí „škůdci" – především roztoči (*Rhizoglyphus echinopus*) a někdy i háďátka a vždycky i houby. Pomoc je obtížná. Dnes snad není žádný běžně dostupný pesticid pro aplikaci do půdy proti půdním škůdcům. Moření cibulí? To budou ale martagony špatně snášet. Co tedy doporučit? Pěstování v minerální půdě a aplikaci přípravků proti půdním škůdcům. Pěstování ze semen – semenáče rostou dobře, protože podpučí jim ještě nezačalo odumírat, a tak mívají dost kořenů.

Obsah Liliáře č. 4/2016

1 Vážení přátelé *Vratislav Novák*
2 Pozvánka na výroční členskou schůzi 18. 2. 2017 *Vratislav Novák*
2 Výzva pro zásilkovou burzu semen lilií 2017 *Pavel Petrlík*
3 Informace k anketě o nejoblíbenější lilie za rok 2016 *Vratislav Novák*
3 Spolupráce členů MARTAGONU a členů DAGLY *Vratislav Novák*
3 Jiri Kolar – nový člen MARTAGONU *Vratislav Novák*
4 Ach, jo, bejvávalo! *Blahoslav Vajgent*
5 Kosatce, paleta barev a elegance tvarů *Pavel Krejčí*
6 Výstava lilií na zámku – Čakovice 2016 *Vratislav Novák*
8 Výstava Hejnice 2016 *Tomáš Sehnoutka*
8 Rakovník 2016 – zpráva z výstavy *Alexandra a Jiří Hlouškovi*
12 Výstava Lysá nad Labem 14. 7. – 17. 7. 2016 *Jindra Halašová*
12 Lilie a jejich aranžmá – Hodonín 2016 *Jan Klement*
13 Výstava lilií v Rajhradě u Brna *Miroslav Bartoš*
14 Zahrada Vysočiny 16. – 18. 7. 2016 *Pavel Petrlík*
17 Malé zamyšlení nad názvy lilií *Pavel Petrlík*
18 Otázky a odpovědi. Poradíte? (dotaz V. Samka; odpovědi Vr. Nováka, P. Petrlíka, P. Hoška a P. Šrůtky) *Jiří Kovář*

Na straně 10 a 11 otiskujeme v autentické podobě historicky první výtisk Liliáře č. 1/1967 o dvou stranách, který se dochoval jako ojedinělý exemplář díky jednomu za zakladatelů MARTAGONU ing. Jaroslavu Simandlovi (1932–2005), jenž mi před mnoha lety dovolil zhotovit si kopii. O záměru zveřejnit tento unikátní dokument jsem v rámci letošních kulatých jubileí informoval přítele Blahoslava Vajgenta a získal jsem od něj písemný souhlas s otištěním v našem současném zpravodaji.

Kresba: Jindřich Krátký, Blatná
Lilie martagon a gotická žebrová klenba

Z výstavy lilií v Rakovníku r. 2011
MARTAGON plánuje v roce 2017 uspořádat v Rakovníku 30. jubilejní výstavu lilií

Foto z poradenské služby výstavy Květy v Lysé nad Labem r. 2004
Zleva Jiří Kovář, uprostřed Blahoslav Vajgent, vpravo Petr Šrůtka
(foto Květa Stolaříková)